

HÜKÜMET-SEÇMEN İDEOLOJİK UYUMUNU ETKİLEYEN SİSTEMSEL FAKTÖRLER

SYSTEMIC FACTORS EFFECTING GOVERNMENT-VOTER IDEOLOGICAL CONGRUENCE

Murat İNAN

Dr., Abdullah Gül Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler
Bölümü

*Dr., Abdullah Gül University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of Politics and
International Relations*

ORCID ID: 0000-0001-7554-6217

ÖZET

Siyasal temsil demokratik yönetim biçimlerinin belki de en öne çıkan özelliğidir. Tüm yönetim biçimlerinde hükümetlerin halkı temsil etme kabiliyeti merkezi önemde bir özellik olsa da bu özelliğin özellikle demokratik yönetimlerde kurulan hükümetler için daha da önemli olduğu yaygın olarak kabul edilir. Güçlü bir siyasal temsil yönetilenlerin gözünde hükümetin meşruiyetini artırır ve hükümetin otoritesini güçlendirir. Hükümet-seçmen uyumu siyasal temsilin önemli bir göstergesidir. Literatürde siyasal temsili etkileyen birçok sistemsel faktörün varlığı ortaya atılmıştır. Bu faktörler arasında seçim sistemi türü, seçim sistemi orantılılığı, hükümet modeli, hükümet ideolojik konumu, seçime katılım, gayrisafı milli hasıla, enflasyon, işsizlik, parti sistemi kırılabilirliği, oy verme oranı, parti kutuplaşması, federal yönetim, etkin parti sayısı gelir. Bu araştırma hükümet ve seçmenler arasındaki ideolojik uyumu etkileyen sistemsel faktörler hakkında literatürde yapılan tartışmaları okuyucuyla tanıştırmak ve hükümet-seçmen ideolojik uyumunu etkileyen sistemsel faktörleri 12 demokratik sistem ile yönetilen ülkeden toplanan verileri ve uygun analiz yöntemlerini kullanarak ampirik olarak araştırmayı amaçlamaktadır. Karşılaştırmalı Siyasal Veri Seti (CPDS) verilerinin Dünya Değerler Araştırması (WVS) verileri ile birleştirilmesi ile elde edilen son verisetinin analizleri hükümete destek ve hükümet çeşidinin hükümet-seçmen ideolojik uyumu ile istatistiki anlamda önemli ölçüde ilişkili olduklarını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Siyasal temsil, hükümet-seçmen ideolojik uyumu, hükümete destek, hükümet çeşidi.

ABSTRACT

Political representation is perhaps the most prominent feature of democratic forms of government. Although the ability to represent the people is a central feature in all forms of government, it is widely accepted that this feature is especially important in democratic ones. Strong political representation increases the legitimacy of the system in the eyes of the governed and bolsters government's authority. The existence of many systemic factors affecting political representation has been discussed in the literature. These factors include type of electoral system, electoral system proportionality, government model, government ideological position, voter turnout, gross national product, inflation, unemployment, party system fractionalization, voting rate, party polarization, federal government, number of effective parties. This research aims to introduce the discussions in the literature about the systemic factors affecting political representation to the reader and to investigate empirically the systemic factors affecting the government-voter ideological congruence, which is an indicator of political representation, using data collected from 12 countries government by a democratic government and appropriate analysis methods. The analysis of the final dataset which was obtained by combining the Comparative Political Data Set (CPDS) data with the World Values Survey (WVS) data shows that government support and government type are significantly associated with government-voter congruence.

Keywords: Political representation, government-voter ideological congruence, support for democracy, government type.

Giriş

Demokratik temsilde oy ve sandalye oranları arasındaki orantısızlık tüm demokratik yönetimlerin karşılaştığı kronik sorunlarından biridir. Farazi bir örnek olarak bir siyasi partinin ülkedeki tam olarak 100 milyon geçerli oyun yine tam olarak 10 milyonunu almış olduğunu kabul edelim. Bu siyasi partinin oy oranı %10 olacaktır. Bu durumda beklenen aynı siyasi partinin ülkedeki 500 sandalyeli meclisinde 50 sandalyeye sahip olmasıdır. Ancak oyların sandalyelere dönüşümü çoğu zaman bu şekilde bir sonuç çıkarmaz. Dolayısıyla bu ideal durumun harici yani oy/sandalye oranının 1/1 olmadığı her durumda ortada bir temsil açığı sorunu var denebilir. Bu örnekteki oy/sandalye orantısızlığı olarak ortaya çıkan uyumsuzluk kimi zaman birtakım siyasi konularda da açığa çıkabilir. Halk ve siyasi temsilcilerin farklı düşündüğü konuların tamamı siyasal temsil açığına örnektir. Bu açıdan bakıldığında temsil açığının norm ideal temsiline ise çok istisnai bir durum olduğu ortaya atılabilir. Dolayısıyla önemli olan temsil açığının yönetilebilecek seviyede tutulmasıdır. Seçmen ve seçilen arasındaki gerek oy/sandalye gerekse siyasi meseleler üzerindeki uyumsuzluk konularının sayısı ve bu konulardaki uyumsuzluğun seviyesi arttığında halkın demokratik yönetim biçimine olan

inancı zarar görebilir. Özellikle devlet kurumların gelişmediği ve dolayısıyla halkın ihtiyaçlarına cevap vermeye yetişemediği yeni demokrasilerde böyle bir temsil açığı problemi kolaylıkla demokrasinin beka sorununa dönüşebilir. Gündelik veya bir defaya mahsus sorunlar yaşayan, sorunlarına kendi çabaları ile çözüm bulamayan, çözüm bulmak için seçerek ülkenin meclisine ya da yönetimine gönderdiği temsilciler tarafından da yeterince temsil edilmediğine kanaat getiren bir seçmen bir sonraki seçimde rakip partiler ile demokratik yarış içerisinde yarışan ancak demokratik mekanizmaların dışında çok daha hızlı ve basit çözümler vaat eden aşırılık yanlısı bir partiye oy desteği verebilir. Daha da ileri bir noktada bu seçmen siyasi iradesini demokratik yönetim biçimini topyekûn yıkma sözü veren demokrasi karşıtı yönetim biçimlerinden birini savunan bir partiyi destekleme yönünde de kullanabilir. Bu kısa farazi hikayeden bile temsiliyetin demokratik yönetimlerin devamlılığı için ne kadar dolaysız ve hayati bir rol oynadığı anlaşılabilir. Bu merkezi önemi nedeniyle temsiliyet konusu siyaset bilimi literatüründe birçok araştırmacı tarafından deneysel sonuçları itibarıyla incelenmiş temsiliyeti artırmanın yolları araştırılmıştır (Blais ve Bodet 2006, Budge ve McDonald 2007, Huber ve Powell 1994, McDonald ve Budge 2005, McDonald, Mendes ve Budge 2004, Powell ve Vanberg 2000). Bu çalışmalarda siyasal temsiliyetin seçmenler, kültürler, adaylar, kurumlar, partiler ve parti sistemleri ile alakalı birçok belirleyicisi olduğu ortaya koyulmuştur. Bu çalışma demokrasi literatürünün kilit önemdeki konularından temsiliyet konusunun göstergelerinden biri olarak kabul edilen hükümet-seçmen uyumunu güçlendiren sistemsel etmenleri araştırmak için hazırlanmıştır. Bulgular bizlere hükümete destek ve hükümet çeşidinin hükümet-seçmen ideolojik uyumunu belirleyen sistemsel etmenler olduğunu göstermektedir.

Siyasal Temsiliyeti Etkileyen Sistemsel Etmenler

Siyasal temsil literatüründe her geçen gün büyümeye devam eden bir araştırma kolu temsil ile ilişkili sistemsel etmenleri ortaya çıkarmayı hedeflemiştir. Tahmin edileceği üzere siyasal temsili etkileyen etmenlerin çeşitli ve ülkeden ülkeye ve zaman içerisinde değişiklik göstermesi beklenir. Seçim sistemi bu etmenlerin başında gelir. Seçim sistemi ve temsiliyet arasındaki ilişki siyaset bilimi literatüründe oldukça geniş biçimde irdelenen bir ilişki olagelmıştır (Duverger 1954, Huber ve Powell 1994, Powell 2004, 2006, Powell ve Vanberg 2000, McDonald, Mendes ve Budge 2004, McDonald ve Budge 2005, Blais ve Bodet 2006, Budge ve McDonald 2007, Golder ve Stramski 2010, Warvick 2010, Ferland 2016). Seçim sistemleri ile temsiliyet arasındaki bağı araştıran bazı araştırmalar Nispi Temsil Sistemi'nin (NTS) Dar Bölge Sistemi'nden (DBS) daha yüksek oranda temsiliyet ürettiğini ortaya atmış ve bunun altında birçok etmenin bulunduğunu öne sürmüşlerdir. Bir görüşe göre NTS, DBS'den daha yüksek oranda seçime katılım oranı üreterek temsiliyeti artırmaktadır (Powell 1986, Lijphart 1999). Diğer bir görüşe göre ise temsiliyet seviyeleri arasındaki fark, partilerin seçmen taleplerine cevap verme kapasitelerinin NTS'de DBS'de olduğundan daha güvenilir olması gerekçesiyle ortaya çıkmaktadır (McDonald, Mendes ve Budge 2005). Medyan seçmen ile medyan parlamenter arasındaki mesafe NTS'de, DBS'de olduğundan daha küçük olması (Powell 2006), NTS'nin DBS'den daha fazla sayıda etkin partinin kurulmasına zemin sağlayarak seçmenin kendisine daha yakın bir parti seçebilme

olasılığını artırması da (Powell ve Vanberg 2000) NTS'nin DBS'den daha yüksek oranda temsiliyet üretmesinin altında yatan sebepler olarak ortaya atılmıştır. Nispeten yakın zamanda yapılan çalışmalarda ise bu görüşe karşıt bulgular elde edilmiştir. Blais ve Bodet (2006) ve Golder ve Stramski (2007, 2010) DBS ile NTS'yi karşılaştırdıkları çalışmalarında bu seçim sistemleri ile kurulan hükümetlerin temsiliyet seviyeleri arasında istatistiki açıdan önemli bir fark bulamamışlardır. Bunun sebebinin ise yakın dönemlerde DBS'nin geçerli olduğu ülkelerde temsiliyetin artması olduğunu ortaya atmışlardır. Ancak Golder ve Stramski NTS'nin DBS'ye kıyasla temsiliyeti daha yüksek parlamentolar ürettiği konusunda literatürdeki diğer çalışmalarla uyumlu sonuçlar bulmuşlardır. Buna ek olarak Golder ve Stramski her iki seçim sisteminin de avantajlarının ve dezavantajlarının olduğunu belirtmişlerdir. DBS'nin hükümet yetkisi, cevap ve hesap verebilirlik ile tanımlanabilirlik açılarından NTS'ye üstün olduğunu, NTS'nin ise hükümet gücünün dağıtılması ve seçmenlere alternatif oluşturma açılarından DBS'ye üstün olduğunu iddia etmişlerdir (Golder ve Stramski 2010). Bu iddiaya destek veren diğer bir çalışmada Blais ve Bodet (2006) DBS ile NTS arasında temsiliyet bakımından istatistiki açıdan önemli bir fark olmadığını bunun da birbirinin etkilerini dengeleyip sıfırlayan iki etmenden ötürü gerçekleştiğini ifade ederler. Şöyle ki, NTS DBS'ye göre daha fazla sayıda partinin kurulmasına yol açar. Ancak bu partilerin merkeze yaklaşma eğilimleri fazladır ve bu da medyan seçmen ile medyan temsilci arasındaki mesafeyi artırır. Her iki seçim sistemi arasındaki ikinci fark ise NTS'nin DBS'ye kıyasla parlamentoya daha fazla sayıda partinin girmesini sağlaması ve bu yolla koalisyon hükümetlerinin kurulmasına daha elverişli olmasıdır. Bu da medyan seçmen ile medyan temsilci arasındaki mesafeyi kısaltır. Blais ve Bodet bu karşıt sonuçları olan etmenlerin birbirlerini dengelemelerinden ötürü NTS ve DBS arasında temsiliyet bakımından önemli bir fark olmadığını iddia ederler (Blais ve Bodet 2006). Blais ve Bodet'e göre temsilin oluştuğu an ve oluşumunun takip ettiği mekanizma da her iki seçim sisteminde farklılık göstermektedir. NTS'de temsil koalisyon hükümeti kurulurken partilerin hükümet kurmak için merkeze yaklaşmaları ile, DBS'de ise seçimden önce partilerin merkez seçmeni hedefleyerek merkeze yaklaşmaları ile artar. Budge ve McDonald (2007) da uzun vadede her iki temsil sisteminin temsil kabiliyetleri açısından eşitleneceği görüşünü desteklemiştir. Powell (2009) da NTS ve DBS arasındaki farkın zaman değişkeni ile açıklanabileceğini kabul etmiş ve çelişkili bulguları araştırmacıların farklı zaman dilimlerini incelemesinden kaynaklandığını ortaya atmıştır. 1956-1965 ve 1996-2005 yılları arasında bazı DBS'nin uygulandığı siyasi yapılarda medyan seçmene doğru bir birleşme gözlenmiştir ve bunun sebebi tam olarak anlaşılmamıştır. Buna karşılık NTS'nin yıllar itibarıyla temsiliyet açısından daha sabit bir seyir izlediği görüşmüştür. 1990'lardan sonra DBS'de uyum artarken NTS'de sabit kalmıştır. Powell (2013) bu değişimi anlamak için parti sisteminin ideolojik kutuplaşmasının yani partilerin ideolojik spektrumda ne oranda ayrıştıklarının anlaşılması gerektiğini öne sürmüştür. Powell'a göre parti kutuplaşmasının yüksek olduğu durumlarda uyumun gerçekleşmesi zorlaşırken, parti kutuplaşmasının düşük olduğu durumlarda ise uyumun gerçekleşmesi kolaylaşmaktadır. Bunun mekanizmasını da kutuplaşmanın yüksek olduğu durumlarda elitlerin siyasi pozisyonlarını birbirlerine

yaklaştırmakta beis görmezken kutuplaşmanın yüksek olduğu şartlarda ise bundan kaçınmaları ile açıklamıştır. Kutuplaşmanın yüksek olduğu durumlarda çoğunluk partisinin hükümeti medyan seçmenin pozisyonundan çok uzakta konumlandığını ifade etmiştir. Ayrıca Powell kutuplaşma etkisinin DBS’de NTS’de olduğundan daha yüksek bir seviyede olacağını ifade etmiştir. Powell’ın bulgularına göre bu açıdan bakıldığında kutuplaşma uyumu belirleyen önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Kutuplaşma etkisi analize eklendiğinde ise zaman etkisinin kaybolduğunu göstermiştir. Benzer biçimde kutuplaşmış elitlerin bulunduğu siyasi bağlamlarda da uyumun düştüğü çünkü seçmenin genellikle merkezi eğilimde olduğu ortaya atılmıştır (Holmberg 2000, Otero-Felipe ve Antonio Rodríguez-Zepeda 2010). Temsil konusuna zamansal bir perspektif kazandırmaya yönelik bir çalışma da Ferland (2016) tarafından yapılmış, temsili iktidar süresinin sonunda yani yeni seçim sürecine girildiğinde ve iki seçim arası dönemde ölçen Ferland, iki seçim arasında NTS’deki iktidar partilerinin seçmen ile DBS’deki iktidar partilerinden daha uyumlu olduğunu bulmuştur. Aynı çalışmada, iktidar dönemleri sonunda DBS’deki iktidar partilerinin ise seçmen ile NTS’deki iktidar partilerinden daha uyumlu olduğu iddia edilmiştir (Ferland 2016).

Parti türünün de temsile etkisinin olduğu ortaya atılmıştır. Traber, Giger ve Häusermann tarafından 2001-2013 yılları arasında 16 sanayileşmiş ülkede yapılmış 48 seçimden toplanan verilerle kullanılarak yapılan araştırma sonucunda kadro ve kitle partileri arasında seçmenleri ile önem uyumu açısından farklılıklar araştırılmıştır. Sonuçlar büyük kitle partilerinin aynı anda birçok farklı alana odaklı olduklarından önem sıralamalarını seçmenin önem sıralamasına daha hızlı biçimde adapte ederken, kadro partilerinin bu noktada zorlandığını göstermiştir (Traber, Giger ve Häusermann, 2018). Benzer sonuçlar farklı araştırmalarca da bulunmuştur. Kitle partilerinin ideolojik temsil açısından daha yüksek oranda bir parti-seçmen uyumu ürettikleri gösterilmiştir (Giger ve Lefkofridi 2014). Bazı çalışmalarda kitle partilerinin seçmenleriyle kadro partilerinin seçmenleriyle olduğundan daha uyumlu olması kitle partilerinin seçmenlerini siyasi konularda yönlendirme gibi bir gündemlerinin olmamasına bağlanmıştır (Holmberg 1989). Buna karşılık kadro partilerinin seçmenleriyle kitle partilerinin seçmenleriyle olduğundan daha uyumlu olduğunu öne sürenler ise kadro partilerinde siyasi mesajların açık biçimde verildiğini ve dolayısıyla kadro partilerinin seçmeniyle iletişiminin daha güçlü olduğunu öne sürerler (Klingemann 1995). Mutlak ve göreceli temsil açısından bir ayrıma gidildiğinde ise Kitle Partilerinin mutlak, Kadro Partilerinin ise göreceli açıdan daha yüksek temsil seviyeleri ürettikleri ifade edilmiştir (Belchior ve Freire 2013).

Parti ideolojilerinin de temsili etkilediği bilinmektedir. Genel olarak sağ partilerin seçmenleri ile sol partilerin kendi seçmenleri ile olduğundan daha uyumlu olduğu bilinmektedir (Converse ve Pierce 1986, Belchoir ve Freire 2013, Otero-Felipe ve Antonio Rodríguez-Zepeda 2010). İstisnai olarak İsviçre bağlamında yapılan bir çalışmada ise merkezi partilerin sol ve sağ partilerden seçmenleri ile daha uyumlu oldukları bulunmuştur (Holmberg 1989). Genel kuralın aksine konular özelinde ise sol partilerin destekçilerini sol-sağ ideolojik uyumu açısından daha yüksek bir şekilde temsil ettikleri görünürken, sağ partilerin ise destekçilerini özgürlük-otoriterlik skalasında daha yüksek oranda tespit

ettikleri görülmüştür (Belchior ve Freire 2013). Benzer biçimde büyük partilerin seçmenlerini niş partilerden daha yüksek seviyelerde temsil ettikleri de iddia edilmiş (Przeworski ve Sprague 1986, Giger ve Lefkorfidi 2014) ancak yakın zamanda yapılan araştırmalar komünist partilerin seçmenleriyle diğer partilerin kendi seçmenleriyle olduklarından daha düşük seviyede uyumlu olmadığını bizlere göstermiştir (Belchior 2007, 2010). Araştırmalar göstermektedir ki, merkezi partilerde adayların partinin medyan adayından uzaklaşmaları uzaklaşmanın yönüne göre kendilerine yönelik desteği azaltmakta ya da hiç değişmemesine yol açmaktadır. Medyan adaydan soluna doğru eğilim gösteren merkez parti adaylarının oy desteğinin azaldığı, sağına eğilim gösteren merkez parti adaylarının ise oy desteğinin değişmediği görülmektedir. Sol partilerin adaylarının ise gerek sola gerek sağa yönelmeleri adaylara olan desteği değiştirmemektedir. Sağ partilerin adaylarının ise medyan adaydan hem sola hem de sağa yönelmeleri oy desteklerinin azalmasına yol açmaktadır. Yani medyan adaydan gösterilecek değişim özellikle sağ parti adayları için daha maliyetlidir (İsolato, Mattile ve Schoultz 2020). Uyumu belirleyen diğer sistemsel etmenler arasında parti sistemi kurumsallığı (Luna ve Zechmeister 2005), parti sistemi yaşı (Luna ve Zechmeister 2005, karşıt bulgu için Lupu, Selios ve Warner 2017), seçim barajı (Lijphart and Aitkin 1994, Powell ve Vanberg 2000), parti yaşı (Otero-Felipe ve Antonio Rodríguez-Zepeda 2010, Önnudóttir 2014), parti büyüklüğü (c.e. Önnudóttir 2014) gibi etmenlerin bulunduğu ortaya atılmıştır.

Son olarak bahsedilmesi gereken bir sistemsel etmen ekonomi ile ilgili şartlardır. Ekonomik kriz durumlarında siyasi uyumun azalması literatürde tartışılan bir konu olmuştur. Şöyle ki, ekonomik kriz dönemlerinde makroekonomik sorunların seçmen pozisyonlarını belirleyici gücünün artması, seçmenler için ekonomik sorunlar önem önceliğinde hızla daha üst sıralara çıkarken bu önem artışının siyasi partiler için aynı hızda olmaması görülebilecek bir durumdur. Yani ekonomik kriz durumunda ekonomi ile ilgili konuların öneminin seçmenler nezdinde partiler nezdinde olduğundan daha fazla artması bunun da bir temsil açığına yol açması beklenmektedir (Giger ve Traber 2016, Singer 2013). Ekonomik kriz durumlarında partilerin bulundukları konuma göre krizin getirdiği olumsuzluklara verilen önemin derecesinin değişiklik göstereceği, hükümet partileri ile muhalefet partilerinin ekonomik sorunlara attettikleri önemin farklı seviyelerde olduğu gösterilmiştir (Traber, Giger ve Häusermann 2018).

Veriler ve Yöntemler

Bu araştırma hükümet-seçmen uyumu ile ilişkili sistemsel faktörleri ortaya koymak için hazırlanmıştır. Comparative Political Data Set (CPDS) araştırmacılara çeşitli ülkelerdeki hükümetlerin ideolojik konumları, seçim tarihleri, seçime katılım oranları, parti sisteminin bölünmüşlüğü, hükümetlerin kurumsal kısıtlılığı, hükümet modeli, seçim sisteminin orantılılığı, ülkedeki makroekonomik veriler vs. ile ilgili çok değerli veriler sunmaktadır. Bu araştırmanın analizlerinde kullanılan seçmen ideolojik konumu değişkeni hariç tüm değişkenlerin verileri CPDS verisetinden alınmıştır. Araştırmada Avustralya, Kanada, Finlandiya, Fransa, Almanya, İtalya, Hollanda, Yeni Zelanda, Norveç, İsveç, İsviçre ve Amerika Birleşik Devletleri'nde kurulmuş hükümetlerin 1960-2018 yılları arasındaki

verileri kullanılarak toplam 197 ülke-seim ikilisi oluřturuldu. Bağımlı deęiřkenin yapımında hkmet ideolojik konumu verisi, bağımsız deęiřkenlerin yapımında ise oylar seviyesinde ayrışma, sandalyeler seviyesinde ayrışma, seime katılım oranı, hkmete destek, enflasyon, işsizlik, hkmet eřidi ve orantılılıęı len deęiřkenler kullanılmıştır. Semen ideolojik konumu deęiřkeni ise World Values Survey (WVS) verisetinden alınan verilerle yapılmıştır. Bu deęiřken hkmet-seim yılı ikililięine kmelenmiř ve hkmetin ideolojik konumu verisi ile birlikte standardize edildikten sonra birbirinden ıkarılarak hkmet-semen uyumu bağımlı deęiřkeni elde edilmiştir.

Arařtırmanın yntemine rastgele etkiler ve sabit etkiler modellerini arasında karar vermeye yardımcı olan Hausman (Durbin-Wu-Hausman) testinin sonucuna gre ($p<0.000$) sabit etkiler modeli olarak karar verilmiştir.

Bulgular

Hkmet-semen ideolojik mesafesinin belirleyicileri sabit etkiler modeli teknięi uygulanarak analiz edilmiř ve sonular **Tablo 1**'de gsterilmiştir. Analizde Oylar Seviyesinde Ayrışma, Sandalyeler Seviyesinde Ayrışma, Seime Katılım Oranı, Hkmete Destek, Enflasyon, İşsizlik, Hkmet eřidi ve Orantılılık deęiřkenlerinin hkmet-semen ideolojik mesafesi ile olan iliřkileri arařtırılmıştır. Tm bu bağımsız deęiřkenler arasında sadece Hkmete Destek ve Hkmet eřidinin hkmet-semen ideolojik mesafesi ile istatistiki aıdan anlamlı biimde ilgili olduęu grlmektedir. Sonulara gre hkmete destek seviyesindeki artıř ile hkmet semen-ideolojik mesafesindeki artıř arasında pozitif ve istatistiki aıdan anlamlı bir iliřki bulunmaktadır ($p=0.027$). Hkmet eřidi deęiřkeninde Tek Partili oęunluk Hkmeti referans kategori olarak belirlenmiř ve her bir hkmet eřidinin hkmet-semen ideolojik mesafesine etkisi bu referans kategorinin yine hkmet-semen ideolojik mesafesine etkisi ile karřılařtırılmıştır. Sonulara gre Azınlık Kazanan Koalisyonu ($p<0.000$), Artık Koalisyonu ($p<0.000$), ok Partili Azınlık Hkmeti ($p=0.019$) ve Kayyum Hkmet ($p=0.010$) eřitleri referans kategorisi olan Tek Partili oęunluk Hkmetinin olduęundan istatistiki anlamda nemli lde daha az hkmet-semen ideolojik mesafesi retmektedirler. Sadece Tek Partili Azınlık Hkmeti ile referans kategorisi olan ok Partili Azınlık Hkmeti arasında retilen hkmet-semen ideolojik mesafesi aısından istatistiki anlamda nemli lde bir fark bulunmamaktadır ($p<0.741$). Son olarak, orantılılık deęiřkeninde referans kategorisi olarak belirlenen Dar Blge Basit oęunluk Sistemi'nin Modifiye Edilmiř Orantılı Temsil Sistemi ($p<0.541$) ve Orantılı Temsi Sistemi ($p<0.171$) ile arasında hkmet-semen ideolojik temsili retme aısından istatistiki aıdan nemli farklar olmadıęı grlmektedir.

Tablo 1. Hükümet-Seçmen İdeolojik Mesafesinin Sistemsel Etmenlerini Belirleyen Sabit Etkiler Modeli (Ülke Sabit Etkileri)

Oylar Seviyesinde Ayrışma	-0.14 (0.13)
Sandalyeler Seviyesinde Ayrışma	0.18 (0.16)
Seçime Katılım Oranı	-0.01 (0.01)
Hükümete Destek	0.02 (0.01)*
Enflasyon	0.02 (0.02)
İşsizlik	-0.04 (0.02)
Hükümet Çeşidi	
Tek Partili Çoğunluk Hükümeti (Referans Kategori)	
Azınlık Kazanan Koalisyonu	-1.40 (0.26)***
Artık Koalisyonu	-1.10 (0.28)***
Tek Partili Azınlık Hükümeti	-0.11 (0.33)
Çok Partili Azınlık Hükümeti	-0.87 (0.36)*
Kayyum Hükümet	-1.25 (0.48)*
Orantılılık	0.01 (0.01)
Dar Bölge Basit Çoğunluk Sistemi (Referans Kategori)	
Modifiye Edilmiş Orantılı Temsil Sistemi	0.53 (0.87)
Orantılı Temsil Sistemi	0.75 (0.55)
Sabit	-0.04 (1.68)
R-Kare (grup içi)	0.2371
R-Kare (grup arası)	0.1530
R-Kare (toplam)	0.1920
Gözlem Sayısı	197

Data: Comparative Political Data Set, World Values Survey

Significance levels: *p<.05, **p<.01, ***p<.001.

Note: Entries are coefficient scores with standard error values in parentheses.

Sonuçlar ve Tartışmalar

Bu araştırma hükümet-seçmen ideolojik uyumunu belirleyen sistemsel etmenleri ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Sonuçlar hükümet çeşidi ve hükümete destek hariç diğer faktörlerin hükümet-seçmen ideolojik mesafesini etkilemediğini göstermektedir. Bu sonuçlar oylar seviyesinde ayrışma, sandalyeler seviyesinde ayrışma, enflasyon, işsizlik gibi literatürde birçok belirleyici olarak gösterilen etmenin aslında hükümet-seçmen uyumunu etkilemediğini bizlere göstermiştir. Sonuçlar bu açıdan

NTS ve DBS'nin birbirlerinden istatistiki açıdan anlamlı bir seviyede farklı temsil üretmediklerini ortaya koyan Blais ve Bodet (2006) ve Golder ve Stramski'nin (2007, 2010) yakın dönemde buldukları sonuçları hükümet-seçmen ideolojik uyumu açısından destekler niteliktedir. Benzer biçimde sonuçlar enflasyon ve işsizlik gibi makro ekonomik göstergelerin hükümet-seçmen ideolojik uyumunu etkilemediğini göstererek Giger ve Traber (2016), Singer (2013), Traber, Giger ve Häusermann'ın (2018) bulgularına karşı bulgular sunmaktadır. Hükümete olan destek ile hükümet-seçmen ideolojik mesafesi arasındaki pozitif ve istatistiki açıdan anlamlı ilişki hükümetin tek başına aldığı oy oranı arttıkça muhalefetteki seçmenden uzaklaşmasıyla açıklanabilir. Belki de koalisyon hükümetlerinin çoğunluk hükümetine kıyasla daha kısa mesafe üretmelerinin bir benzeri dolaylı etki burada da ortaya çıkmıştır. Bu çalışmanın ilerleyeceği doğal istikamet birtakım toplumsal değerlerin hükümet-seçmen ideolojik uyumuna etkide bulunup bulunmadığı şeklinde olacaktır.

Kaynaklar

- Belchior, A. M., & Freire, A. (2013). Is party type relevant to an explanation of policy congruence? Catchall versus ideological parties in the Portuguese case. *International Political Science Review*, 34(3), 273-288.
- Blais, A., & Bodet, M. A. (2006). Does proportional representation foster closer congruence between citizens and policy makers?. *Comparative Political Studies*, 39(10), 1243-1262.
- Budge, I., & McDonald, M. D. (2007). Election and party system effects on policy representation: bringing time into a comparative perspective. *Electoral studies*, 26(1), 168-179.
- Clark, W. R., & Golder, M. (2006). Rehabilitating Duverger's theory: Testing the mechanical and strategic modifying effects of electoral laws. *Comparative Political Studies*, 39(6), 679-708.
- Converse, P. E., & Pierce, R. (1986). *Political representation in France*. Harvard University Press.
- Cox, G. W. (1997). *Making votes count: strategic coordination in the world's electoral systems*. Cambridge University Press.
- Duverger, M. (1954). *Political parties: Their organization and activity in the modern state*. Methuen & Co. Ltd..
- Ferland, B. (2016). Revisiting the ideological congruence controversy. *European Journal of Political Research*, 55(2), 358-373.
- Giger, N., & Lefkofridi, Z. (2014). Salience-based congruence between parties & their voters: The Swiss case. *Swiss political science review*, 20(2), 287-304.

- Giger, N., & Traber, D. (2016). Die Salienz von Sachthemen im internationalen Vergleich: In *Wahlen und Wähler* (pp. 401-419). Springer VS, Wiesbaden.
- Golder, M., & Stramski, J. (2007, September). Ideological congruence and two visions of democracy. In *Annual Meetings of the American Political Science Association, Chicago*.
- Golder, M., & Stramski, J. (2010). Ideological congruence and electoral institutions. *American Journal of Political Science*, 54(1), 90-106.
- Golder, S. N. (2006). *The logic of pre-electoral coalition formation*. Ohio State University Press.
- Holmberg, S. (1989). Political representation in Sweden. *Scandinavian Political Studies*, 12(1), 1-36.
- Holmberg, S. (2000). Issue agreement. In *Beyond Westminster and Congress: The Nordic Experience* (pp. 155-179). Columbus, OH: Ohio State University Press.
- Huber, J. D., & Powell, G. B. (1994). Congruence between citizens and policymakers in two visions of liberal democracy. *World Politics*, 46(3), 291-326.
- Isotalo, V., Mattila, M., & von Schoultz, Å. (2020). Ideological mavericks or party herd? The effect of candidates' ideological positions on intra-party success. *Electoral Studies*, 67, 102187.
- Klingemann, H. D. (1995). Party positions and voter orientations. *Citizens and the State*, 1, 183-205.
- Lijphart, A., & Aitkin, D. (1994). *Electoral systems and party systems: A study of twenty-seven democracies, 1945-1990*. Oxford University Press.
- Luna, J. P., & Zechmeister, E. J. (2005). Political representation in Latin America: a study of elite-mass congruence in nine countries. *Comparative political studies*, 38(4), 388-416.
- Lupu, N., Selios, L., & Warner, Z. (2017). A new measure of congruence: The earth mover's distance. *Political Analysis*, 25(1), 95-113.
- McDonald, M. D., & Budge, I. (2005). *Elections, parties, democracy: Conferring the median mandate*. Oxford University Press on Demand.
- McDonald, M. D., Mendes, S. M., & Budge, I. (2004). What are elections for? Conferring the median mandate. *British Journal of Political Science*, 34(1), 1-26.
- Meguid, B. M. (2005). Competition between unequals: The role of mainstream party strategy in niche party success. *American political science review*, 99(3), 347-359.

- Neto, O. A., & Cox, G. W. (1997). Electoral institutions, cleavage structures, and the number of parties. *American Journal of Political Science*, 149-174.
- Otero Felipe, P., & Zepeda, J. A. R. (2010). Measuring Political Representation in Latin America: A Study of the Ideological Congruence between Parties and Voters. In *trabajo presentado en la conferencia American Political Science Association, Washington, DC, septiembre*.
- Önnudóttir, E. H. (2014). Policy congruence and style of representation: Party voters and political parties. *West European Politics*, 37(3), 538-563.
- Powell Jr, G. B. (2004). Political representation in comparative politics. *Annu. Rev. Polit. Sci.*, 7, 273-296.
- Powell Jr, G. B., & Vanberg, G. S. (2000). Election laws, disproportionality and median correspondence: Implications for two visions of democracy. *British Journal of Political Science*, 30(3), 383-411.
- Powell, G. B. (2006). Election laws and representative governments: Beyond votes and seats. *British Journal of Political Science*, 36(2), 291-315.
- Przeworski, A., & Sprague, J. (1986). Paper stones: a history of electoral socialism University of Chicago Press.
- Rae, D. W. (1967). *The political consequences of electoral laws*. new Haven: yale university Press.
- Traber, D., Giger, N., & Häusermann, S. (2018). How economic crises affect political representation: declining party–voter congruence in times of constrained government. *West European Politics*, 41(5), 1100-1124.
- Warwick, P. (2006). *Policy horizons and parliamentary government*. Springer.